

ประยงค์ วรรณรงค์ ปราชญ์ชาวบ้าน คนดีศรีแผ่นดิน

ครูประยงค์บอกเล่าเรื่องชีวิตที่ผ่านมา..

ผมเกิดปี 2480 ในท้องที่อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ และเติบโตมาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นยุคข้าวยากหมากแพง จึงไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือจบแค่ ป.4 แล้วก็ออกมาช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน ส่งน้องๆ เรียน โตขึ้นจึงต้องยึดอาชีพเกษตรกรเหมือนพ่อแม่ แต่ผมสังเกตเห็นว่าเกษตรกรเมื่ออายุ 60-70 ปี แล้วยังต้องทำงานหนักตากแดดตากฝน หาเช้ากินค่ำอยู่อย่างลำบาก แต่ข้าราชการพออายุ 60 ปี ก็เกษียณอายุราชการ มีบำนาญกินอยู่อย่างสบาย ผมจึงคิดในใจว่าถึงแม้ผมเป็นเกษตรกร ในบั้นปลายชีวิตผมก็จะเกษียณอายุจากเกษตรกรด้วยเหมือนกัน แต่ก่อนหน้านั้นเราจะต้องสร้างบำนาญไว้ให้ตัวเองก่อน เพื่อจะได้มีกินมีใช้ไม่ลำบากเมื่อเวลานั้นมาถึง

ผมเริ่มก่อร่างสร้างตัว มีครอบครัวเมื่ออายุ 25 ปี พ.ศ.2505 จึงได้วางแผนที่จะต้องทำงานหนักสัก 30 ปี เพื่อสร้างบำนาญให้กับตัวเอง คาดว่าจะปลดเกษียณตัวเองเมื่ออายุ 55 ปี ราชการทำงานไม่หนักเขาเกษียณเมื่ออายุ 60 ปี แต่เกษตรกรทำงานหนัก 55 ปี ก็น่าจะพอเหมาะ ด้วยความมุ่งมั่นพยายามตลอดเวลา 30 ปี ผมประสบความสำเร็จในชีวิต มีอาชีพที่มั่นคง ครอบครัวมีความสุขตามอัธยาศัย ลูก ๆ ทั้ง 5 คนสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่มีหนี้สิน ผมจึงได้บอกปลดเกษียณตัวเองจากเกษตรกรกับลูกๆ เมื่อปี 2535 ซึ่งเป็นปีที่ผมอายุครบ 55 ปี ภรรยาผมอายุ 54 ปี ผมบอกกับลูกๆ ว่าต่อไปนี้พ่อกับแม่จะไม่ใช่ที่พึ่งของลูกอีกต่อไป โดยจะเป็นเพียงที่ปรึกษา และจะให้ลูกเป็นที่พึ่งในบั้นปลายของชีวิต โดยมอบส่วนที่เป็นบำนาญของผมให้ลูกคนหนึ่งเป็นผู้ดูแล

ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา ผมตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะใช้เวลาในบั้นปลายชีวิตที่เหลืออยู่ ใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ทำ

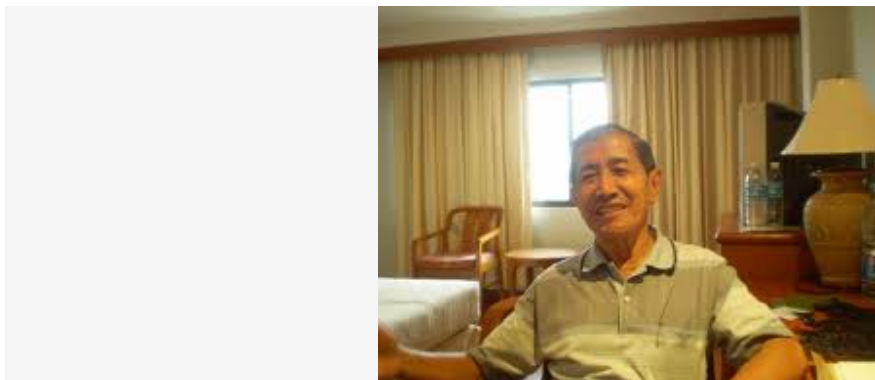
ประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับผู้อื่น ชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ เพื่อเป็นการตอบแทนคุณแผ่นดิน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น แม้แต่เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือรางวัลต่างๆ ก็ปฏิเสธมาตลอด จนถึงปี 2547 ทางมูลนิธิรามอนแมกไซไซ ได้คัดเลือกให้ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน ครั้งนี้ผมปฏิเสธไม่ได้เพราะเป็นเกียรติยศชื่อเสียงของชาติด้วย จึงเป็นต้นเหตุที่ทำให้ชีวิตผมเปลี่ยนแปลงไป คือจากที่เคยทำทุกอย่างตามที่กำหนดเอง โดยจะต้องทำตามใจคนอื่นมากขึ้น จึงต้องไปเกี่ยวข้องกับภาคส่วนต่างๆ ที่หลากหลายขึ้น ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ

เมื่อปลายเดือนกันยายน 2549 อยู่ ๆ ก็มีเพื่อนโทรศัพท์มาแสดงความยินดีที่ได้มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พอรับทราบครั้งแรกก็ตกใจเหมือนกัน เพราะไม่เคยทราบล่วงหน้ามาก่อน และที่ผ่านมาก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับการเมือง เนื่องจากไม่ถนัดและไม่เท่าทันแนวคิดแนวปฏิบัติของนักการเมือง แต่ก็รู้สึกว่าได้รับเกียรติที่สูงส่งมากในชีวิตนี้

หลังจากได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วก็ได้ข้อสรุปกับตัวเองว่า เป็นโอกาสที่เราได้เรียนรู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้ ถึงแม้ว่าจะไม่ชอบการเมืองแต่เราก็ต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองตลอดชีวิต ครั้งนี้ก็คิดว่าเราไม่ได้เป็นนักการเมือง เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่มีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมือง จึงทำให้สงบแล้ววางแผนในการทำงานอย่างรัดกุมที่สุด เนื่องจากได้ตั้งเป้าหมายชีวิตไว้แล้วว่าจะไม่ยอมเป็นเครื่องมือใคร ถ้าเห็นอะไรที่ไม่ชอบมาพากลก็จะถอยห่างทันที แต่งานนี้อาจจะเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ทำงานแล้วต้องได้รับเงินเดือนเป็นค่าตอบแทน ซึ่งเงินเดือนก็สูง ถ้าเพียงเพื่อศึกษาเรียนรู้ก็ไม่คุ้มกับเงินเดือนที่ได้รับ การทำหน้าที่ในสภาก็ไม่ถนัดโดยเฉพาะการลุกขึ้นอภิปราย เพราะพูดไม่เก่ง จึงพยายามนั่งประชุมตลอดการประชุม และใช้สิทธิในการลงมติเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

สิ่งที่ทำให้ผมได้เรียนรู้ในครั้งนี้คือ การพูดการอภิปรายในสภาบางครั้งก็ไม่เกิดประโยชน์ และทำให้สภาต้องเสียเวลาโดยใช่เหตุ สำหรับตัวผมเองมีน้อยมากที่ผู้อภิปรายที่มีความเห็นที่ต่างจากความเห็นผม คำอภิปรายของเขาไม่สามารถปล้ำเหตุผลของผม และให้ผมกลับความเห็นด้วยกับเขา ยกตัวอย่างเช่น ตอนที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างฯ ขอความคิดเห็นจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีสมาชิกท่านหนึ่งขอให้ผมช่วยลงชื่อรับรองขอแปรญัตติเพิ่มเติม คำว่า ?พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ? ซึ่งผมขอปฏิเสธไม่เซ็นชื่อ โดยให้เหตุผลว่าผมนับถือศาสนาพุทธและบวชเรียนมาแล้ว 2 พรรษา เรียนสอบได้นักธรรมโท แต่ผมไม่เห็นด้วยที่จะใช้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะผมมีเหตุผลว่าศาสนาพุทธหรือพระสงฆ์เป็นลัทธิศรัทธา สสมควรแล้วที่จะต้องอยู่เหนือรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายทั้งปวง เพราะศาสนาพุทธหรือพระสงฆ์มีพุทธบัญญัติคือพระธรรมเป็นข้อปฏิบัติ มีพระวินัยเป็นข้อห้ามกำหนดอยู่แล้ว ถ้ามากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญอีกก็เท่ากับดึงเอาพระพุทธศาสนาและพระภิกษุสงฆ์ลงมาไว้ใต้รัฐธรรมนูญ ความศักดิ์สิทธิ์ก็จะลดลง เพราะรัฐธรรมนูญร่างโดยปถุชนคนธรรมดา ไม่ใช่พุทธบัญญัติ และต่อไปก็อาจจะมีผู้หวังดีต่อพระพุทธศาสนา ไปยกร่าง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยหมวดพระพุทธศาสนาขึ้นมา ก็จะยิ่งทำให้พระพุทธศาสนาลดความศักดิ์สิทธิ์ลงไปเรื่อยๆ ผมมีความเห็นว่าความเจริญหรือความเสื่อมของพระพุทธศาสนาอยู่ที่การปฏิบัติของผู้สืบทอด ไม่ได้อยู่ที่การเขียนกฎหมายแต่อย่างใด

หลังจากนั้นก็ยังมีผู้อภิปรายสนับสนุนให้บรรจุคำว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติตั้งหลายท่าน โดยไม่มีผู้อภิปรายคัดค้านเลย แต่ก็ไม่สามารถปล้ำเหตุผลของผมได้ ในที่สุดผมก็ยังคงไม่เห็นด้วย จึงสรุปได้ว่าการอภิปรายที่ซ้ำซากได้ผลไม่มากนัก ผมจึงให้ความสำคัญกับคณะกรรมการเป็นพิเศษ เพราะกรรมการไม่ว่ากรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญก็ตาม ลงรายละเอียดจนได้ข้อสรุปเป็นเรื่องราว และบัญญัติออกมาเป็นกฎหมายได้ ถึงแม้ผมจะไม่มีความรู้เรื่องกฎหมาย แต่พอเข้าใจได้ว่าถ้ากฎหมายว่าไว้อย่างนี้ เวลาปฏิบัติจะมีผลอย่างไร จึงตัดสินใจสมัครเข้าอยู่ในคณะกรรมการสามัญการเกษตรและสหกรณ์ เป็นผลต่อเนื่องไปจนถึงกรรมการวิสามัญในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรหลายฉบับ ถึงตอนนี้รู้สึกว่าคุณกับ

คำตอบแทนที่ได้รับมากขึ้น และยังสามารถเรียนรู้ว่าสภาพที่มาจากการแต่งตั้งก็มีส่วนที่อยู่เหมือนกัน คือสมาชิกทุก
ท่านมีอิสระไม่ต้องเป็นห่วงฐานคะแนนเสียง หรือไม่มีมติพรรคการเมืองใดๆ อยู่ข้างหลัง จึงทำให้ทุกท่านปฏิบัติ
หน้าที่ได้เต็มความสามารถ

เนื่องจากก่อนที่จะมาทำหน้าที่ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผมก็ได้ร่วมมือกับหลายๆ ฝ่ายทำกิจกรรมร่วมกับ
เครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ ในฐานะประธานคณะกรรมการผู้นำชุมชนแห่งชาติ และในพื้นที่ของจังหวัด
นครศรีธรรมราช ที่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน หน่วยงานต่างๆ ตามยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดของคณะกรรมการ
การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการนครศรีธรรมราช (นายวิชม ทองสงค์) เป็นประธาน จึงต้อง
กำหนดวันทำงานที่แน่นอน คือ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี อยู่รัฐสภา ประชุมกรรมการฯ และสภานิติบัญญัติ
วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์อยู่ในพื้นที่ วันจันทร์ถึงจะเดินทางขึ้นกรุงเทพฯ เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงาน

สุดท้ายนี้ผมขอภาวนาให้สถานการณ์วุ่นวายต่างๆ ที่เป็นอยู่ขณะนี้ จงคลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น ให้ทุกอย่าง
เป็นไปตามระบบสู่เป้าหมายที่ทุกคนคาดหวัง หน้าที่ของผมก็จะได้จบสิ้นตามกำหนด และผมก็จะได้กลับไปทำ
หน้าที่ในบทบาทที่เหมาะสม ประสบการณ์ครั้งนี้ก็ถือเป็นเกียรติประวัติสูงสุดในชีวิตที่ไม่คาดคิดมาก่อน จึงได้
จารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ชีวิต และตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำแต่สิ่งที่ดีตลอดชีวิตนี้

ชีวิต... คือการเรียนรู้

ต้องรู้...ในสิ่งที่จะทำ

และทำ...ในสิ่งที่รู้จริง

ประยงค์ รัตนรงค์

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 51 หมู่ 9 ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช 80260

อาชีพ อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา อาชีพรอง ทำสวนผลไม้ (สวนสมรม) อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ (ปลา,ไก่พื้นเมือง)

การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนาเส หมู่ที่ 5 ต.นากะชะ อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช

การศึกษาดูงาน

ศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ. 2528 เป็นเวลา 12 วัน

ศึกษาดูงานด้านสหกรณ์ อุตสาหกรรมชุมชน และเกษตรกรรม ในประเทศฝรั่งเศส ? เยอรมนี – เบลเยียม ในปี พ.ศ.2534 เป็นเวลา 30 วัน

ศึกษาดูงาน ?หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์? จังหวัดไออิตะ ประเทศญี่ปุ่น ปี พ.ศ.2544 เป็นเวลา 4 วัน

ร่วมคณะสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ลาว กัมพูชา ปี พ.ศ.4545 เป็นเวลา 3 วัน

ศึกษาดูงานในประเทศฟิลิปปินส์ ขณะเดินทางไปรับรางวัลรามอน แมกไซไซ ปี พ.ศ.2547 เป็นเวลา 7 วัน

ศึกษาดูงาน ณ ประเทศญูวาน ปี พ.ศ.2549 เป็นเวลา 5

ประสบการณ์การทำงาน

ปี พ.ศ.2527 เป็นผู้นำการก่อตั้งกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางตำบลไม้เรียง

ปี พ.ศ.2530 - 2534 เป็นผู้จัดการกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางไม้เรียง

ปี พ.ศ.2535 - 2547 เป็นประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางไม้เรียง

ปี พ.ศ.2535 - ปัจจุบัน เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นประธานศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนไม้เรียง

ปี พ.ศ.2536 เป็นประธานเครือข่ายยมนา (ยาง, ไม้ผล, นาข้าว)

ปี พ.ศ.2539 เป็นผู้นำจัดทำแผนแม่บทชุมชนไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ.2540 เป็นผู้นำจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาทางพาราไทย ฉบับประชาชน

ปี พ.ศ.2541 ? 2545 เป็นกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสังคม (SIF)

ปี พ.ศ.2541 ? 2547 เป็นประธานบริษัทเครือข่ายผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด (วิสาหกิจชุมชน)

ปี พ.ศ.2544 ? 2546 เป็นกรรมการบริหารโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน (DANCED)

ปี พ.ศ.2544 ? 2547 เป็นอนุกรรมการประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

ปี พ.ศ.2544 ? ปัจจุบัน เป็นกรรมการบริหารวิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.)

ปี พ.ศ.2546 ? ปัจจุบัน เป็นกรรมการมูลนิธิหมู่บ้าน

ปี พ.ศ.2547 ? ปัจจุบัน เป็นกรรมการมูลนิธิสถาบันพัฒนาทรัพยากรชุมชน

ปี พ.ศ.2548 เป็นประธานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยผู้นำชุมชนท้องถิ่น สำนักงานรัฐมนตรี

ปี พ.ศ.2549 ได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คณะกรรมการสมานฉันท์)

ปี พ.ศ.2549 ได้รับการแต่งตั้งเป็น สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (กรรมาธิการการเกษตร ฯลฯ)

ประวัติเกียรติคุณที่ได้รับ

รางวัลผู้นำอาชีพก้าวหน้า โดยคณะกรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ.2530

รางวัลคนดีศรีสังคม โดยคณะกรรมการคัดเลือกคนดีศรีสังคม ปี พ.ศ.2537

รางวัลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ.2540

รางวัลครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 โดยสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ.2544

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน จากมูลนิธิรามอน แมกไซไซ ประเทศฟิลิปปินส์ ปี พ.ศ.2547

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ ปี พ.ศ.2547

ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปริญญาพัฒนาชุมชนคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ.2548

ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการจัดการชุมชน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปี พ.ศ.2548

ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ปี พ.ศ.2548

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรศึกษา)มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ปี พ.ศ.2549

ปริญญาวิทยาศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี พ.ศ.2549

รางวัลบุคคลดีเด่นของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2549

ปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 48 ปี พ.ศ. 2549

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ร.จ.ท.ช.

ปี 2552 รางวัล ปราชญ์ของแผ่นดิน สาขาพัฒนาชุมชนและเครือข่าย

ที่มาข้อมูล

moac.go.th

codi.or.th

gotoknow.org

matichon.co.th